

Elering AS
Kadaka tee 42
12915, Tallinn

Meie: 30.01.2026 nr 7-16/2026-043-1

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: info@elering.ee, marie.kalmet@elering.ee

Konkurentsiameti seisukoht tasakaalustamisvõimsuse kulu arvestamise osas energiasalvestusüksustele

Konkurentsiamet on tutvunud Elering AS-i (Elering) juhendiga tasakaalustamisvõimsuse kulu arvestamiseks energiasalvestusüksustele.

Elering on põhjendanud 15-minutilise arvestusperioodi rakendamist väitega, et kehtiv metoodika ja seadusandlus lähtub topelt tasakaalustamisvõimsuse kulu vältimist üksnes bilansiperioodi tasemel; pikema perioodi (nt kuu) netostamine eeldaks ka seadusandluses selle välja toomist, mida selliselt täna ei ole. Ehk sisuliselt viitab Elering asjaolule, et kehtiv seadusandlus ei võimalda pikema perioodi (nt kalendrikuu) rakendamist.

Võttes arvesse elektrituruseaduse (ELTS) § 53 lg 7 sõnastust ja vastava sätte aluseks oleva seaduseelnõu (555 SE II)¹ seletuskirjas² (seletuskiri) esitatud selgitusi ning Eleringi poolt rakendatava meetme (15-minutilise arvestusperioodi) ebaefektiivsust seaduse eesmärgi täitmisel, lähtuvalt energiasalvestusüksuste majanduslikust ja tehnilisest olemusest, ei nõustu Konkurentsiamet Eleringi tõlgendusega, et kehtiv seadusandlus seab energiasalvestusüksuste topelttasustamise vältimisele järgmise piirangu – üksnes bilansiperioodi siseselt.

ELTS § 53 lg 7 sätestab, et süsteemihaldur tagab ELTS § 53 lõikes 6 nimetatud metoodikas, et energiasalvestusüksusele ei kohaldata topelt ELTS § 53¹ lõikes 1 nimetatud tasakaalustamisvõimsuse kulu.

Konkurentsiameti hinnangul ei taga Eleringi pakutud lähenemine, mille kohaselt topelttasustamise vältimise arvestus ja tasaarveldus toimub eraldiseisvalt iga 15-minutilise selgitusperioodi lõikes, ELTS § 53 lõike 7 eesmärgi täitmist, sest see kaldub kõrvale loogikast, millele seadusandja on 555 SE seletuskirjas viidanud. Lisaks ei ole vastav lähenemine kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/944 (direktiiv)³ sätestatuga.

Seletuskirjas on seadusandja defineerinud energiasalvestuse topelttasustamise vältimise põhimõtted, käsitledes salvestamist protsessina, mis toimub pikema aja vältel kui üks bilansiperiood. Seletuskirjas (lk 23, 25 ja 37) on salvestusperioodi ja topelttasustamise vältimise

¹ Kättesaadav: <https://www.riigikogu.ee/download/c47a19eb-5a03-466e-888e-61394a792b36>

² Kättesaadav: <https://www.riigikogu.ee/download/889d6eed-39a0-4b81-b3d9-fe0c78324171>

³ Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:02019L0944-20251012>

kontekstis korduvalt kasutatud määratlust „*salvestusperioodi (üks kuu) vältel*“. See indikeerib seadusandja tahet, et salvestatud ja võrku tagastatud energia tasaarveldus peab toimuma kalendrikuu, mitte 15 minuti lõikes. Üldisele eesmärgile edendada energiasalvestusüksuste rajamist ja osalemist elektriturul viitab ka seletuskirjas leheküljel 25 kirjeldatu, mille kohaselt on vajalik energiasalvestusüksustele tekitada elektritootjatega samaväärne konkurents läbi topeltmaksustamise kaotamise.⁴ Õiguskindluse põhimõttega vastuolus on eeldada, et seadusandja soovis edastamistasu ja taastuenergia toetuste rahastamise tasu puhul rakendada kuupõhist arvestust, kuid tasakaalustamisvõimsuse tasu puhul piirata seda 15 minutiga, olukorras, kus kõigi sätete eesmärk on ühine ehk kõrvaldada topelttasustamine.

Lisaks, seletuskirja mõjude analüüsis (lk 37) kirjeldatakse salvestamise tüüpilist tsüklit: „*Reeglina laeb salvesti end ühel päeval täis ja annab selle elektri samal või järgmisel päeval võrku tagasi*“. Eleringi pakutud 15-minutiline arveldusperiood muudab sellise, seadusandja poolt viidatud „reeglina“ esineva tegevuse puhul topelttasustamise vältimise, ja seega ka ELTS § 53 lg 7 täitmise, sisuliselt võimatuks.

Kui Eleringi juhend piirab topelttasustamise vältimise arvelduse 15 minutiga, muutub ELTS § 53 lg 7 seletuskirjas kirjeldatud tüüpilise olukorra (laadimine päeval 1, tühjendamine päeval 2) puhul sisutühjaks. Õigusakti tõlgendamisel ja rakendamisel tuleb eelistada lahendust, mis tagab sätte tegeliku toimimise, mitte lahendust, mis muudab selle rakendamise võimatuks valdava osa turuosaliste jaoks.

Energiasalvestuse majanduslik ja tehniline olemus seisneb energia ajalisel nihutamises. Valdav osa energiasalvestustehnoloogiatest ja ärimudelitest (sh tipukoormuse nihutamine ja arbitraazkauplemine) opereerib tsüklitega, mis on oluliselt pikemad kui 15 minutit.

Piirates topelttasustamise vältimise arveldusperioodi 15-minutilise perioodiga, muutub ELTS § 53 lg 7 sisutühjaks enamiku turuosaliste jaoks, vabastades tasakaalustamisvõimsuse tasu topelt maksimisest vaid marginaalse osa turul osalevatest energiasalvestusüksustest. Selline lähenemine ei ole kooskõlas ka direktiivi eesmärgiga kõrvaldada salvestamiselt topelttasud (direktiivi art 15 lg 5 p b).

Nii Konkurentsiameti poolt 30.10.2025 otsusega nr 7-10/2025-015 kooskõlastatud elektrienergia bilansiteenuse hinna arvutamise ühtse metoodika p 2.5.3 kui ka ELTS § 53 lg 7 panevad Eleringile kui süsteemihaldurile kohustuse tagada, et energiasalvestusüksusele ei kohaldata topelt tasakaalustamisvõimsuse kulu. Euroopa Liidu ja siseriikliku õiguse tõlgendamisel ja rakendamisel tuleb lähtuda efektiivsuse põhimõttest ehk antud juhul peab Eleringi rakendatav lahendus tagama seadusesätte (ELTS § 53 lg 7) tegeliku ja kasuliku mõju.

Eesti siseriiklikku õigust tuleb tõlgendada ja rakendada kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Direktiivi art 15 lg 5 p b sätestab liikmesriikide kohustuse tagada, et energiasalvestusüksusi omavate aktiivsete tarbijate suhtes ei kohaldata topelttasusid.

ELTS ega direktiiv ei sea topelttasustamise vältimisele ajalist piirangut. Direktiivi artikli 2 punkt 59 defineerib energiasalvestuse kui protsessi, kus elektrienergia lõppkasutus lükatakse edasi hetkest, mil see toodeti.

ELTS § 3 p 8² defineerib elektrienergia salvestamise järgnevalt: „*elektrienergia muundamine salvestatavaks energiaks, sellise energia salvestamine ja seejärel taasmuundamine elektrienergiaks või kasutamine muu energiakandjana eesmärgiga lükata elektrienergia lõppkasutamine tootmise hetkest hilisemale ajale või optimeerida koormusi elektrisüsteemis salvestusperioodi vältel*.“

⁴ Seaduseelnõu 555 SE II seletuskirja lk 25: „Muudatuse eesmärk on edendada energiasalvestusüksuste rajamist ja osalemist elektriturul ning tekitada elektritootjatega samaväärne konkurents topeltmaksustamise kaotamise ja seeläbi energiasalvestusüksuste käitamiskulude vähendamise kaudu.“

Mõlemad definitsioonid hõlmavad olemuslikult ajalist nihutamist, mis ei ole piiratud 15 minutiga.

Konkurentsiamet juhib tähelepanu, et tasakaalustamisvõimsuse kulu (ELTS § 53¹) on oma olemuselt lisatasu süsteemihalduri püsikulude ja reservide hoidmise kulude katmiseks, mitte reaajas kaubeldav bilansienergia. Kui bilansienergia hind peab olema seotud 15-minutilise bilansiperioodiga, siis lisatasude arvestamine ei ole seotud sama lühikese perioodiga. Sarnaselt võrgutasudele ja taastuenergia tasudele on tasakaalustamisvõimsuse kulu tasaarveldamine kalendrikuu lõikes proportsionaalne ja tehniliselt teostatav, tagades samal ajal süsteemihalduri kulude katmise ja turuosaliste mittediskrimineeriva kohtlemise.

Lähtudes eeltoodust, asub Konkurentsiamet seisukohale, et Eleringi rakendatav põhimõte, mis seob energiasalvestusüksuste topelttasustamise vältimise arvestuse 15-minutilise bilansiperioodiga, on ebaproportsionaalne ega täida ELTS § 53 lg-st 7 ega Konkurentsiameti poolt 30.10.2025 otsusega nr 7-10/2025-015 kooskõlastatud elektrienergia bilansiteenuse hinna arvutamise ühtse meetoodika p-st 2.5.3 tulenevat kohustust.

Konkurentsiameti ettepanek on, et energiasalvestusüksuste topelttasustamise vältimise arvestus toimuks kalendrikuu (või muu, salvestustsükleid katva mõistliku perioodi) põhiselt. Juhul kui Eleringil ei ole võimalik koheselt rakendada lahendust, mis tagaks ELTS § 53 lg-s 7 sätestatud eesmärgi sisulise täitmise, peab Konkurentsiamet vajalikuks lükata energiasalvestusüksuste tasakaalustamisvõimsuse kulu arveldamine edasi kuni nõuetekohase ja seaduse eesmärgi täitva lahenduse väljatöötamiseni.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marilin Tilkson
teenistuse juht

Armin Ilisson
667 2437
Armin.Ilisson@konkurentsiamet.ee